

ΜΟΛΙΕΡΟΥ : «**Ὁ ἀρχοντοχωριάτης**» (Ἐθνικὸ Θέατρο).—Τὸ Ἐθνικὸ Θέατρο συνεχίζοντας τις παραστάσεις του στὴ... Γαλλία, στὴ Γερμανία, στὴν Ἀγγλία καὶ σὲ ὅλη τὴν ὑφήλιο, ἐξὸν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὅπου, ἂν δὲ γελιόμαστε, ἰδρῦθηκε γιὰ νὰ ἀναπτύξει τὰ νεοελληνικὰ ἔργα, ἀποκάλυψε γιὰ τὴν πρώτη τῆς ἀρχόμενης χειμερινῆς σταδιοδρομίας του ὄχι κανένα ἀπὸ τοὺς ἔστω καὶ μέτριους ἐγγώριους συγγραφεῖς οὔτε καὶ κανένα ἀπὸ τοὺς σύγχρονους τουλάχιστον ξένους, ἀλλὰ τὸ Μολιέρου. Ἡ ἐκλογή αὐτῆ, πὺν μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθεῖ ὡς ἐξαιρετικὰ ἐπιτυχημένη ὅσον ἀφορᾷ τὸν συγγραφέα, γιὰτὶ ὁ Μολιέρου εἶναι ἀπὸ τοὺς πρὸ σημαντικοὺς τοῦ παγκόσμιου θεάτρου φανερώνει ὁμῶς καὶ τὴν φτώχεια τοῦ ἀστικοῦ δραματολογίου. Γιὰτὶ ἡ ἀποστολὴ ἑνὸς ἔθνικοῦ θεάτρου πὺν θέλει νὰ κάνει τὸ μορφωτὴ τοῦ λαοῦ εἶναι πρῶτα ἀπ' ὅλα νὰ παρουσιάζει κατὰ προτίμηση τὰ ἔργα τοῦ τόπου ὅπου βρίσκειται, τὴ σύγχρονη διεθνῆ ἐξέλιξη τῆς θεατρικῆς παραγωγῆς καὶ τελευταῖα ἀπ' ὅλα τὰ ἔργα τῶν ἄλλων ἐποχῶν, πὺν ὅσο καὶ ἂν εἶναι ἀξιοσέβαστα δὲν ἔχουν τὴ σημασία καὶ τὴν μορφωτικὴ ἐπίδραση τῶν συγχρόνων. Σήμερα ὁμῶς ὅ,τι λογοτεχνικὴ ἀξία ὑπάρχει στὴν ἐγγώρια καὶ ξένη παραγωγὴ δὲ μπορεῖ νὰ περιληφθεῖ στὸ δραματολόγιο τοῦ λεγομένου «Ἐθνικοῦ Θεάτρου» γιὰτὶ τὰ ἔργα αὐτά, ὁ διάβολος τόφερε, νὰ ἀνήκουν ὅλα στὴν ἀριστερὴ παράταξη καὶ νὰ ἀποκαλύπτουν τὴν κατάντια τῆς ἀστικῆς κοινωνίας. Τὰ Ἐθνικὰ Θέατρα, πὺν ἰδρῦθηκαν ἀπὸ τὸ ἀστικὸ κράτος, περιορίζοντας τὴν ἐκλογή τους στὸ ἀστικὸ δραματολόγιο ἔχουν ἐπομένως τὴ διπλὴ ἀποβλακωτικὴ ἀποστολὴ νὰ παραγομίζουσιν μὲ τις πολύχρωμες σκηνογραφίες καὶ τοὺς περίτεχνους προβολεῖς τους τὴν χωρὶς κανένα περιεχόμενον σύγχρονη ἀστικὴ τέχνη καὶ νὰ ξετινάξουν ἀπὸ τὰ χρονοντούλαπα τὰ ἔργα ἄλλων ἐποχῶν πὺν ὅσο καὶ ἂν ἔχουν ἀξία δὲν παρουσιάζουν ὁμῶς καὶ ἄμεσο ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς σύγχρονους. Ἀκολουθώντας λοιπὸν πιστὰ τὴν ἀποστολὴ αὐτὴ καὶ τὸ Ἐθνικὸ Θέατρο παρουσίασε τις προάλλες τὸν «Ἀρχοντοχωριάτη» τοῦ Μολιέρου. Δὲν πρό-

ζειται ἐδῶ νὰ κρίνουμε τὴ μεγαλοφυΐα τοῦ ἠθογράφου σατυρικοῦ ποὺ χαρακτηρίζονταν ἀπὸ τὸ αὐλικὸ περιβάλλον τοῦ Λουδοβίκου 14ου ὡς «γελοτοποιὸς τοῦ Βασιλέως». Ὁ βασιλέας αὐτὸς καὶ οἱ αὐλικοὶ του ἀριστοκράτες χασμουριόντουσαν, γράφει ἡ ἱστορία, ὅταν πρωτοπαίχτηκε στὸ θέατρο τῆς Αὐλῆς ὁ Ἀρχοντοχωριάτης. Τῆ δεύτερη ὅμως φορὰ ὁ Λουδοβίκος, πιὸ στα κέφια του φαίνεται, χειροκρότησε τὸ ἔργο κι' ὅλο τὸ κοπάδι τῆς Αὐλῆς τὸν ἐμμήθηκε. Καὶ στάθηκαν σ' αὐτὸ ἐξαιρετικὰ κουτοί. Γιατὶ ὁ «γελοτοποιὸς» Μολιέρος, μ' ὅλο τὸν τρόμο καὶ τὸ φόβο ποὺ τοῦ ἐνέπνεαν οἱ κοινωνικὲς συνθήκες τῆς ἐποχῆς, κάτω ἀπὸ τὴ μύτη τοῦ κυριώτερου ἀντιπροσώπου τους, τοῦ «Θεῖα χάριτι» Βασιλέως Ἡλίου, μὲ τὸν Ἀρχοντοχωριάτη του, σατύριζε ὅσο μπορούσε πιὸ μασημένα τὴν κακοήθεια τῶν Εὐγενῶν καὶ τὴν κουταμάρα τῶν μπουρζουάδων ποῦ θέλαν νὰ τοὺς μοιάσουν. Τὸ εὐγενὲς ὅμως κοινὸν δὲν κατάλαβε «γρῦ» ἀπ' ὅλη αὐτὴ τὴν εἰς βάρος του σάτυρα καὶ εἶδε μόνο ὅ,τι καὶ ὁ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας κριτικὸς μὲ τὰ ἴδια μυαλὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τῶν «Ἀθηναϊκῶν Νέων»: μιὰ «ξεκαρδιστικὴ φάρσα». Μ' αὐτὴ ἄλλως τε τὴν κατεύθυνση παρουσίασε καὶ τὸ Ἐθνικὸ μας Θέατρο τὸν Ἀρχοντοχωριάτη. Τὸν ἔντυσε μὲ ὀλομέταξα κοστῦμα τῆς ἐποχῆς, φώτισε μὲ τὰ οὐράνια τόξα τῶν προβολέων του, τὸν παραγιόμισε μὲ μπαλλέτα, μὲ μουσικὴ καὶ μᾶς τὸν παρουσίασε, μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι καθόλου δὲ διαφαίνεται κάτω ἀπ' ὅλα αὐτὰ, ἡ αἰώνια ἀλήθεια τοῦ ἔργου. Τὴν οὐσία ὅμως αὐτῆ, ἂν καὶ κάπως παρωχημένη καὶ συντηρητικὴ στὴν ἐκδήλωσή της, ἄς τὴν προσέξουν οἱ θεατῆς τοῦ ὑπερώου. Ἄς βάνουν στὴ θέση τῶν μπουρζουάδων τοῦ Μολιέρου τοὺς σημερινούς προλετάριους ποὺ ἐξυπηρετοῦν σὰν ὑπόδουλοι ἢ θέλουν νὰ μιμηθοῦν τοὺς μπουρζουάδες καὶ τότε θὰ ἀντιληφθοῦν γιατί τὰ ροῦχα κ' οἱ ἐποχὲς δὲν παίξουν κανένα ρόλο ὅταν οἱ τύποι τοῦ συγγραφέα, βαθειὰ ἀνθρώπινοι, ξεπερνοῦν τόπο καὶ χρόνο. Φυσικὰ ἢ κοινωνικὴ ἀπόψη τοῦ Μολιέρου, καταπιγμένη ἀπὸ τὴν ἐποχὴ του, εἶναι τόσο συντηρητικὴ καὶ ἄτονη ὥστε νὰ μπορεῖ ἀκίνδυνα νὰ παρουσιάσει τὸ Ἐθνικὸ Θέατρο τὴ μισητὴ ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς σάτυρα τοῦ Μολιέρου. Ἐὰν ὅμως οἱ Εὐγενεῖς ἐκεῖνοι τύχαινε νὰ εἶναι οἱ σημερινοὶ μπουρζουάδες τότε χωρὶς ἄλλο ὁ Μολιέρος δὲ θὰ διά-

βαινε τὸ κατώφλι τοῦ Μεγάλου τῆς ὁδοῦ Ἁγ.Κων-
σταντίνου.

* * *

Ἄλλωστε ὁ Ἄρχοντοχωριάτης δὲν ἐδόθηκε ὡς ἔργο ἀλλὰ ὡς φαντασμαγορικό θέαμα κι' αὐτὸ μετριώ-
τατο. Οἱ ἠθοποιοὶ δὲν κατώρθωσαν νὰ ἐνσαρκώ-
σουν οὔτε κατὰ προσέγγιση τοὺς μολιέριζους τύ-
πους: ὁ Λεπενιώτης (ἄρχοντοχωριάτης) ἔπαιξε νυ-
σταλέα, ἡ γυναῖκα του ξεφώνιζε σὰν πλακιώτισσα
πὸν κάνει μπουγάδα, ἡ κόρη πηγαινοερχόταν χω-
ρὶς νόημα. Μόνο ὁ Μαιμίας κι' ὁ Παρασκευᾶς, ἂν
καὶ χαντακωμένοι σὲ μικροὺς ρόλους, ἔδωσαν λίγο
κέφι στὸ φαντασμαγορικό πανόραμά τῶν ἐνδυμα-
σιῶν καὶ τοῦ μπαλλέτου. Τὸ τελευταῖο, ἄλλωστε, δὲν
ἤξερε νὰ πάρει ἐπὶ σκηνῆς τὰ πόδια του. Καὶ μόνο
ἡ μουσικὴ ὑπόκρουση τοῦ Μανώλη Σκουλούδη ἔ-
δωσε κάποιο γνήσιο εὐθυμογραφικό τόνο στὴ με-
λαγχολικὴ σάτυρα πὸν ἔπνιγε τὸ λοῦσο καὶ τὰ με-
ταξωτά.

Ὅσο γιὰ τὴ μετάφραση ἐκυμαίνεται ἀπὸ τὴν
ὑπερκαθαρεύουσα στὴν... ὑπερδημοτικὴ.

Γ. ΟΡΕΙΝΟΣ